

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМІРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07-05.01/053.00.1/Б/ ОК11-2023
	Екземпляр № 1	Арк 1/13

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права та
міжнародних відносин

01 вересня 2023 р., протокол № 8

Голова Вченої ради

Лариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 053 «Психологія»
освітньо-професійна програма «Юридична психологія»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра психології та соціального забезпечення

Схвалено на засіданні кафедри
права та правоохоронної діяльності
29 серпня 2023 р., протокол № 8

Завідувач кафедри

Іван ДРАГАН

Гарант освітньо-професійної програми

Андрій ПАВЛІЧЕНКО

Розробник: доктор юридичних наук, професор, професор кафедри права та
правоохоронної діяльності АНДРУСІВ Людмила

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07-05.01/053.00.1/Б/ ОК11-2023
	Екземпляр № 1	Арк 2/11

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 4	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна
Модулів – 1	Спеціальність: 053 «Психологія»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1
Загальна кількість годин - 120		Семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4	Освітній ступінь: бакалавр	1
		Лекції
		32 год.
		Практичні
		32 год.
		Лабораторні
		год.
Самостійна робота		
56 год.		
		Вид контролю: екзамен

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 53% аудиторних занять, 47% самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07-05.01/053.00.1/Б/ ОК11-2023
	Екземпляр № 1	Арк 3/11

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є засвоєння основних аспектів деонтології, вдосконалення знань з загальної теорії держави та права, зокрема тих, що мають прикладне значення, а також у формуванні навичок орієнтування у конкретних життєвих ситуаціях, пов'язаних з проблемними питаннями юридичної практики, у розширенні юридичного світогляду студентів, виробленні у них вмінь правильно тлумачити і застосовувати нормативні деонтологічні документи, юридично коректно оцінювати юридичні факти, мислити правовими категоріями, зміцнювати режим законності як основу діяльності державних органів, недержавних підприємств, установ, організацій.

Завдання навчальної дисципліни юридична деонтологія полягає в розкритті значення професійного обов'язку, відповідальності в практичній діяльності, визначити систему правил і вимог до юристів, виявити, за яких умов вони можуть бути здійснені.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 053 «Психологія»:

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність працювати в команді

ЗК12. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

РН10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

РН13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

РН16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

РН17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Вступ до навчального курсу

1. Юридична деонтологія: історія та сучасність. Історичний аспект становлення системи деонтологічних знань.

2. Поняття та загальна характеристика науки «Юридична деонтологія».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07-05.01/053.00.1/Б/ ОК11-2023
	Екземпляр № 1	

3. Предмет, структура та завдання юридичної деонтології.
4. Юридична деонтологія, як навчальна дисципліна. Предмет і структура курсу, завдання, що вирішуються навчальною дисципліною «Юридична деонтологія».
5. Внесок римських юристів у світову юридичну теорію та юридичну практику.

Тема 2. Загальна характеристика юридичної діяльності

1. Юридична діяльність як різновид соціальної діяльності.
2. Риси, що характеризують юридичну діяльність.
3. Зміст юридичної діяльності .
4. Види юридичної діяльності.
5. Правові дії та юридична діяльність.
6. Система юридичної діяльності.
7. Правоохоронна діяльність, як різновид соціальної діяльності, методологічні підходи до розуміння (вивчення) правоохоронної діяльності.

Тема 3. Юридична практична діяльність

1. Загальна характеристика юридичної практичної діяльності.
2. Основні підходи до право розуміння.
3. Юридична практична діяльність і правова практика .
4. Принципи, завдання та функції юридичної практичної діяльності.
5. Обов'язки та права суб'єкти юридичної практичної діяльності.
6. Основні вимоги й умови набуття права на здійснення юридичної практичної діяльності.
7. Професійна відповідальність юристів.
8. Гарантії юридичної практичної діяльності.
9. Професійна таємниця юриста.
10. Присяга юриста – практика.

Тема 4. Основні юридичні спеціальності.

1. Загальна характеристика юридичної професії.
2. Поняття спеціальності юрист.
3. Зміст судової, прокурорської, нотаріальної діяльності.
4. Характеристика адвокатської, слідчої, юридично - консультативної діяльності.
5. Загальні вимоги до юриста та професійно – особистісні якості юриста (Негативні та позитивні якості юриста).
6. Професійні якості юристів і посадових осіб, які виконують обов'язки, пов'язані з юридичною діяльністю.

Змістовий модуль 2.

Тема 5. Юридична культура та її види.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07-05.01/053.00.1/Б/ ОК11-2023
	Екземпляр № 1	Арк 5/11

1. Поняття культури юриста та її види, характеристика.
2. Поняття інформації, правової інформації та її характеристика. Офіційна і неофіційна правова інформація, юридична інформація з відкритим та обмеженим доступом.
3. Інформаційна культура юриста та шляхи її формування, основні компоненти.
4. Способи і форми застосування юридичної інформації, принципи культури одержання юристом необхідної юридичної інформації.
5. Поняття, принципи економічної культури юриста.
6. Підвищення податкової дисципліни, сприяння перетворенню тіньової економіки на державну.
7. Поняття екологічної культур юриста.

Тема 6. Психологічна культура юриста

1. Правова психологія як різновид загальної психології. Поняття психологічної культури юриста.
2. Психологічний склад особи, темперамент, психологічна культура юриста на стадіях експектації та емпатії.
3. Принципи та функції психологічної культури.
4. Основні види психологічної культури юриста (юриста – сангвініка, юриста– холерика, юриста – флегматика, юриста – меланхоліка).
5. Механізм дії психологічної культури юриста.
6. Застосування психологічних знань в діяльності юриста: мова жестів, міміки, вплив кольорів на формування психологічного клімату в колективі.

Тема 7. Соціальні конфлікти та їх вплив на юридичну діяльність

1. Поняття конфлікту та соціального конфлікту.
2. Класифікація конфліктів та характеристика основних параметрів конфлікту.
3. Види та типи учасників та суб'єктів конфлікту.
4. Стадії розвитку та причини виникнення конфлікту.
5. Юридичний конфлікт, основні його параметри та стадії.
6. Основні способи та стилі вирішення конфліктів у юридичній практиці.
7. Способи профілактики конфліктів.

Тема 8. Правова культура юридичного психолога

1. Поняття правосвідомості. Правосвідомість юриста.
2. Поняття правова культура юриста, ознаки та види правової культури юриста.
3. Знання чинного законодавства України та знання юридичної теорії.
4. Повага і дотримання чинного законодавства України.

Тема 9. Професіограми юридичних професій

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07-05.01/053.00.1/Б/ ОК11-2023
	Екземпляр № 1	Арк 6/11

1. Поняття професіограми та професіограми юридичних професій.
2. Структура та елементи професіограми юридичних професій.
3. Професіограма суді, адвоката, працівника прокуратури, юрисконсульта.
4. Професіограма працівника правоохоронних органів та нотаріуса.

Тема 10. Стандарти професійної діяльності правоохоронних органів та їх закріплення.

1. Поняття міжнародних та національних стандартів професійної юридичної діяльності.
2. Деонтологічні документи у сфері охорони правопорядку.
3. Основні принципи застосування сили та вогнепальної зброї.
4. Деонтологічні вимоги щодо осіб позбавлених волі, неповнолітніми, вразливими групами осіб.
5. Європейський етичний кодекс, як базовий документ здійснення діяльності з охорони правопорядку у країнах - членах Ради Європи.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1				
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Вступ до навчального курсу	10	2	2	6
Тема 2. Загальна характеристика юридичної діяльності	14	4	4	6
Тема 3. Юридична практична діяльність	12	4	4	4
Тема 4. Основні юридичні спеціальності.	12	4	4	4
Разом за змістовий модуль 1	48	14	14	20
Змістовий модуль 2				
Тема 5. Юридична культура та її види.	12	4	2	6
Тема 6. Психологічна культура юриста	12	2	4	6
Тема 7. Соціальні конфлікти та їх вплив на юридичну діяльність	12	4	2	6
Тема 8. Правова культура юридичного психолога	12	2	4	6
Тема 9. Професіограми юридичних професій	12	4	2	6
Тема 10. Стандарти професійної діяльності правоохоронних органів та їх закріплення.	12	2	4	6
Разом за змістовий модуль 2	72	18	18	36
ВСЬОГО	120	32	32	56

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07-05.01/053.00.1/Б/ ОК11-2023
	Екземпляр № 1	Арк 7/11

5. Теми практичних (семінарських) занять

№з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1.	Тема 1. Вступ до навчального курсу	2
2.	Тема 2. Загальна характеристика юридичної діяльності	4
3.	Тема 3. Начальний процес у вищих закладах юридичної освіти	4
4.	Тема 4. Юридична практична діяльність	4
5.	Тема 5. Юридична культура та її види.	2
6.	Тема 6. Психологічна культура юриста	4
7.	Тема 7. Соціальні конфлікти та їх вплив на юридичну діяльність	2
8.	Тема 8. Правова культура юридичного психолога	4
9.	Тема 9. Професіограми юридичних професій	2
10.	Тема 10. Стандарти професійної діяльності правоохоронних органів та їх закріплення.	4
РАЗОМ:		32

6. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Вступ до навчального курсу

1. Юридична деонтологія, як навчальна дисципліна. Предмет і структура курсу, завдання, що вирішуються навчальною дисципліною «Юридична деонтологія».
2. Внесок римських юристів у світову юридичну теорію та юридичну практику.

Тема 2. Загальна характеристика юридичної діяльності

1. Юридична діяльність і професійна діяльність юристів. Юридичний фах, кваліфікація юриста.
2. Кваліфікаційний паспорт юриста. Кадрова політика держави у сфері юридичної практики.
3. Система юридичної діяльності.
4. Правоохоронна діяльність, як різновид соціальної діяльності, методологічні підходи до розуміння (вивчення) правоохоронної діяльності.

Тема 3. Юридична практична діяльність

1. Основні вимоги й умови набуття права на здійснення юридичної практичної діяльності.
2. Професійна відповідальність юристів.
3. Гарантії юридичної практичної діяльності.
4. Професійна таємниця юриста.
5. Присяга юриста – практика.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07-05.01/053.00.1/Б/ ОК11-2023
	Екземпляр № 1	Арк 8/11

Тема 4. Основні юридичні спеціальності.

1. Загальні вимоги до юриста та професійно – особистісні якості юриста (Негативні та позитивні якості юриста).
2. Професійні якості юристів і посадових осіб, які виконують обов’язки, пов’язані з юридичною діяльністю.

Змістовний модуль 2. Професійно – правова культура юриста.

Тема 5. Юридична культура та її види.

1. Поняття, принципи економічної культури юриста.
2. Підвищення податкової дисципліни, сприяння перетворенню тіньової економіки на державну.
3. Поняття екологічної культур юриста.

Тема 6. Психологічна культура юриста

1. Основні види психологічної культури юриста (юриста – сангвініка, юриста– холерика, юриста – флегматика, юриста – меланхоліка).
2. Механізм дії психологічної культури юриста.
3. Застосування психологічних знань в діяльності юриста: мова жестів, міміки, вплив кольорів на формування психологічного клімату в колективі.

Тема 7. Соціальні конфлікти та їх вплив на юридичну діяльність

1. Юридичний конфлікт, основні його параметри та стадії.
2. Основні способи та стилі вирішення конфліктів у юридичній практиці.
3. Способи профілактики конфліктів.

Тема 8. Правова культура юридичного психолога

1. Знання чинного законодавства України та знання юридичної теорії.
2. Повага і дотримання чинного законодавства України.

Тема 9. Професіограми юридичних професій

1. Професіограма суді, адвоката, працівника прокуратури, юрисконсульта.
2. Професіограма працівника правоохоронних органів та нотаріуса.

Тема 10. Стандарти професійної діяльності правоохоронних органів та їх закріплення.

1. Деонтологічні вимоги щодо осіб позбавлених волі, неповнолітніми, вразливими групами осіб.
2. Європейський етичний кодекс, як базовий документ здійснення діяльності зохорони правопорядку у країнах - членах Ради Європи.

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота студентів з навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» включає:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07-05.01/053.00.1/Б/ ОК11-2023
	Екземпляр № 1	Арк 9/11

- анотування вивченої додаткової літератури;
- написання рефератів та їх захист на практичних заняттях;
- написання есе за визначеною тематикою;
- складання термінологічних словників тощо.

8. Методи навчання

Навчання в аудиторіях відбувається в формі лекційних та практичних занять.

Для полегшення засвоєння матеріалу використовуються технічні засоби.

В процесі викладання даного предмету використовуються:

а) методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (пояснення, інструктаж, розповідь, лекція, робота з підручником; ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, вправи, практичні і дослідні роботи);

б) методи стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія, пізнавальні ігри, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід студента);

в) методи контролю і самоконтролю у навчанні (усний, письмовий, тестовий, графічний, самоконтроль і самооцінка).

9. Методи контролю

Контроль складається з поточного контролю виконання студентами самостійної роботи, модульного контролю, контролю виконання індивідуальних завдань та семестрового контролю.

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Бали
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

11. Рекомендована література

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07-05.01/053.00.1/Б/ ОК11-2023
	Екземпляр № 1	Арк 10/11

Основна література:

1. Арабаджи Н.Б. Юридична деонтологія: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» Міжнародного гуманітарного університету. Одеса, 2023. 72 с.
2. Тихомиров О.О., Радовецька Л.В., Ляскова С.П., Ватраль А.В. та ін. Юридична деонтологія: від навчання до практики : навч. посіб. Київ: Кондор, 2019. 296 с.
3. Гусарев С.Д., Тихомиров О.Д. Юридична деонтологія : навч. посіб.- Київ. 2016. 167 с.
4. Цирфа Г.О. Юридична деонтологія: навч. посіб. Київ, 2017. 311с.
5. Сливка С.С. Юридична деонтологія: навч.-метод. посіб. Львів, 2015. 206с.
6. Сливка С.С. Правнича деонтологія: підруч. для вищ. навч. закл. Київ, 2017. 258с.
7. Бризгалов І.В. Юридична деонтологія: Стислий курс лекцій. Київ, 2016. 134с.
8. Шмоткін О.В. Юридична деонтологія. Київ, 2017. 218с.
9. Кус лекцій з юридичної деонтології : навч. посіб. / за ред. І. А. Логвиненка, І. Л. Невзорова. Харків, 2022. 184 с.
10. Гапотій В.Д. Юридична деонтологія: навчальний посібник / В.Д. Гапотій, О.Г. Мінкова. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018. 146 с.

Нормативні акти:

1. Конституція України в ред.. Закону України від 02.06.2016 р.
2. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» //ВідомостіВерховної Ради України, 2013 №27,ст. 282.
3. Закон України «Про Національну поліцію» // Відомості Верховної РадиУкраїни, 2015 №40-41, ст.379.
4. Закон України «Про нотаріат»// Відомості Верховної Ради України, 1993, №39, ст.383.
5. Закон України «Про прокуратуру»// Відомості Верховної Ради України,2015, №2-3, ст.12.
6. Закон України «Про Службу безпеки України»//Відомості Верховної Ради України, 1992, №27, ст. 382.
7. Закон України «Про судоустрій і статус суддів»// Відомості Верховної Ради України, 2016, №31, ст. 545.

Додаткова література:

1. Deontology; Or, The Science of Morality in which the Harmony and Coincidence of Duty and Self-interest, Virtue and Felicity, Prudence and Benevolence, are Explained and Exemplified from the MSS. of Jeremy Bentham: Theory of the social science, and the greatest-happiness principle, Том 1
2. Світличина І.А. Сушицька Ю.О. Банкрутство фізичної особи, з врахуванням особливостей етики в сфері банкрутства. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія: Юридична. 2022. Вип. 32. С.24-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07-05.01/053.00.1/Б/ ОК11-2023
	Екземпляр № 1	Арк 11/11

30.

3. Сушицька Ю.О., Світличина І.А., Войтович Н.Ф. Значення етичної поведінки юриста для відновлення бізнесу, що зазнав втрат у зв'язку з повномасштабним вторгненням в Україну. Академічні візії. Розділ Право. 2022. Вип. 14. С. 1-11.

4. 10 Basic Human Rights Standards for Law Enforcement Officials : 30.04.1998 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/06/pol300041998en.pdf>.

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

Періодичні видання щодо питань правоохоронної діяльності Електронні бази даних:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua

2. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>

3. Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/index>

4. Офіційний веб-сайт Національної поліції України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.npu.gov.ua/uk/>

5. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/>

6. Офіційний веб-портал Міністерства освіти і науки України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/>